

**DANMARKS LÆRERFORENINGS SEKRETARIATS
VEJLEDNING OM ARBEJDSKADESAGER**

Jf. hovedstyrelsens beslutning af 26. juni 2007

Redigeret 9. december 2011

1. INDLEDNING	3
2. PROCESSER	4
2.1. Aktørernes opgaver.....	4
2.1.1. Læger.....	4
2.1.2. Arbejdsgiver.....	4
2.1.3. Arbejdsmiljørepræsentant.....	5
2.1.4. Tillidsrepræsentant	5
2.1.5. Kreds	5
2.1.6. Sekretariat	6
2.1.7. Arbejdsskadestyrelsen / forsikringsselskabet.....	6
2.1.7.1. Selvforsikrende kommuner	7
2.2. Oversendelse til sekretariatet.....	7
2.2.1. Hvad der skal være afklaret.....	7
2.2.2. Hvad der skal vedlægges	8
2.3. orientering mellem kreds og sekretariat.....	8
2.3.1. Sekretariat til kreds.....	8
2.3.2. Kreds til sekretariat	8
2.3.2.1. Statistik.....	8
3. LOVE OG REGLER.....	9
3.1. Arbejdsskadesikringsloven.....	9
3.1.1. Anmeldelse af arbejdsskader.....	9
3.1.1.1. 1-års fristen for anmeldelse.....	9
3.1.2. Arbejdsulykker.....	10
3.1.3. Erhvervssygdomme	10
3.1.4. Behandlingsudgifter	10
3.1.4.1. ”Brillesager”	11
3.1.5. Godtgørelse for transportudgifter	11
3.1.6. Godtgørelse for varigt mén (§ 18).....	12
3.1.6.1. Fastsættelse af méngrad.....	12
3.1.6.1.1. Midlertidig ménafgørelse	12
3.1.7. Erstatning for tab af erhvervsevne (§ 17).....	12
3.1.7.1. Midlertidig afgørelse om tab af erhvervsevne.....	13
3.1.8. Særlige erstatninger ved dødsfald (§ 19-23)	13
3.2. Erstatningsansvarsloven	13
3.2.1. Er der en skadevolder?.....	13
3.2.2. Forsikringsdækning	14
3.2.3. Dækning fra skadevolder	14
3.2.4. Vold.....	14
3.2.4.1. Erstatningsnævnet og Offererstatningsloven.....	14
3.2.5. Dækning efter Erstatningsansvarsloven.....	14
3.2.5.1. Ødelagte effekter	15
3.2.5.2. Behandlingsudgifter	15
3.2.5.3. Godtgørelse for svie og smerte.....	15
3.2.5.4. Tabt arbejdsfortjeneste	15

1. Indledning

Ændring af arbejdsskaderådgivningen.

Danmarks Lærerforenings arbejdsskaderådgivning omlægges, så alle henvendelser skal gå gennem foreningens kredse. Dette er en del af beslutningen om arbejdsmiljø som fagpolitisk satsning. Det er nødvendigt, at både foreningens sekretariat og kredse medvirker i en opprioritering af arbejdsskadesagerne.

Foreningens arbejde med arbejdsskadesager har et dobbelt formål. Dels at bistå det enkelte medlem, som har været udsat for en arbejdsskade, og dels gennem kendskabet til arbejdsskaderne at kunne bidrage til forebyggelse af arbejdsskader.

De medlemmer af foreningen, der kommer ud for en arbejdsskade, skal sikres optimal rådgivning og bistand i forhold til behandlingen af arbejdsskadesagen.

Danmarks Lærerforenings kredse bistår og rådgiver for at sikre, at arbejdsskaden anmeldes korrekt. Danmarks Lærerforenings sekretariat bistår og rådgiver den skaderamte i forhold til Arbejdsskadestyrelsens behandling af sagen og eventuel anke af afgørelsen samt i forhold til eventuelle øvrige erstatningskrav.

Danmarks Lærerforenings kredse rådgiver og bistår i øvrigt det skaderamte medlem i forhold til såvel arbejdsgiver som bopælskommune.

Det kan være vanskeligt umiddelbart efter en hændelse at vurdere, om der vil være varige mén på grund af hændelsen. Derfor bør skaden anmeldes som arbejdsskade til arbejdsgiverens forsikringsselskab/forsikringsafdeling, hvis der er den mindste formodning om, at hændelsen vil have varige følger og/eller medføre behandlingsudgifter.

Den viden om risici ved arbejdet, som kredsen får i forbindelse med eventuelle anmeldelser af arbejdsulykker, giver grundlag for en dialog med arbejdsgiver og skoleledelse om ændringer i arbejdsforholdene generelt og i forhold til den enkelte medarbejder, som kan forebygge arbejdsulykker.

Det kan også være vanskeligt at vurdere, om arbejdsbelastninger eller andre belastende forhold i arbejdet gennem en periode vil medføre en egentlig erhvervssygdom. Derfor bør der gennem den pågældendes læge ske anmeldelse til Arbejdsskadestyrelsen, hvis der er mistanke om, at belastningen kan medføre en erhvervssygdom.

Den viden om belastninger i arbejdet, kredsene får kendskab til i forbindelse med anmeldelse af erhvervssygdomme, for eksempel belastningsreaktioner og andre arbejdsbetingede stressreaktioner, giver grundlag for en dialog med arbejdsgiver og skoleledelse om ændringer i arbejdstilrettelæggelsen generelt og i forhold til den enkelte medarbejder, som kan forebygge erhvervssygdommene.

Det er naturligvis det enkelte medlem, der selv træffer beslutningen om indgivelse af anmeldelse af en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom, bortset fra de tilfælde hvor arbejdsgiver eller anden myndighed i lovgivningen er forpligtet til at indgive anmeldelse. Det er jo det enkelte medlem, der må bære de belastninger, som arbejdsskadesagsbehandlingen medfører.

Kredsen må i alle tilfælde stille rådgivning og vejledning til rådighed for det medlem, der ønsker at anmelde en arbejdsskade, og må i sin rådgivning gøre medlemmet bekendt med, at anmeldelse skal ske indenfor et år efter, at arbejdsulykken er indtruffet, eller medlemmet har fået kendskab til en formodet erhvervssygdom.

Kredsens rådgivningsansvar i forhold til arbejdsskadesager må formodes at være omfattet af den generelle forsikring vedr. rådgivningsansvar kredsene er blevet anbefalet. Kredsene anbefales at undersøge dette i deres egne forsikringsbetingelser.

For at øge foreningens viden både på kreds niveau og på landsplan er det vigtigt, at alle anmeldte arbejdsskader registreres i den enkelte kreds, og at oplysningerne gives videre til foreningens sekretariat.

2. Processer

De følgende afsnit beskriver arbejdsgangene for behandlingen af arbejdsskadesager i Danmarks Lærerforening.

2.1. Aktørernes opgaver

2.1.1. Læger

Ved sager om erhvervssygdomme er det lægen eller tandlægen, der har pligt til at anmelde arbejdsskaden til Arbejdsskadestyrelsen. Pligten forudsætter blot, at lægen har mistanke om, at sygdommen er forårsaget af arbejdet. Pligten gælder ikke udelukkende skadelidtes faste læge, men enhver læge, som gennem kontakt med skadelidte som patient får den opfattelse, at vedkommende har en erhvervssygdom.

Såfremt et medlem har en lidelse, som kunne være en erhvervssygdom, bør vedkommende derfor gå til læge og få lægen til at anmelde skaden til Arbejdsskadestyrelsen. Ønsker lægen ikke at anmelde skaden, for eksempel fordi vedkommende mener, at der ikke er tale om en arbejdsskade, bør kredsen bistå medlemmet med at foretage anmeldelse. I tvivlstilfælde kontaktes sekretariatet.

2.1.2. Arbejdsgiver

Ved sager om arbejdsulykker har arbejdsgiver ansvaret for at anmelde skaden til forsikringsselskabet. For lærere i folkeskolen vil det i praksis oftest være skolelederen, der er den øverste chef i dagligdagen. Det vil derfor normalt være skolelederen, der foretager anmeldelse af arbejdsulykker. Man skal være opmærksom på, at Arbejdsskadesikringsloven kun taler om "arbejdsgivers" pligter, og ikke forholder sig til, hvilket personale opgaven ligger hos. Ansvar for at anmelde arbejdsulykker kan derfor sagtens være uddelegeret til administrativt personale på skolen, eller det kan ligge i den kommunale forvaltning.

Efter en arbejdsskade skal skolelederen sikre sig, at arbejdsmiljørepræsentanten er orienteret om arbejdsskaden, så vedkommende kan rådgive skadelidte om mulighederne for at søge bistand.

Yderligere skal skoleleder følge op på arbejdsmiljøet. Ifølge arbejdsmiljølovgivningen skal arbejdspladsens arbejdsmiljøorganisation følge op på arbejdsskader ved at gennemgå arbejdsskaden for at se på, om fremtidige arbejdsskader kan undgås. Som leder af arbejdsmiljøorganisationen, er det skolelederens pligt at tage emnet op på et møde i arbejdsmiljøorganisationen samt sørge for, at arbejdsmiljøorganisationen har de nødvendige oplysninger.

Herudover bør en god skoleleder følge op på arbejdsskader. Danmarks Lærerforening foreslår derfor, at skolelederen, ved at tale med skadelidte for eksempel 3 måneder efter arbejdsskaden, afklarer:

- om skadelidte stadig har gener efter arbejdsskaden, og
- om skadelidte har haft udgifter til medicin, fysioterapi eller lignende.

Dette skyldes, at arbejdsskader kan give ret til godtgørelse for varigt mén og erstatning for behandlingsudgifter.

2.1.3. Arbejdsmiljørepræsentant

- Arbejdsmiljørepræsentanten bør, når vedkommende er blevet opmærksom på, at der har været en arbejdsskade på skolen, rådgive skadelidte om muligheden for at anmelde arbejdsskader til forsikringsselskabet/Arbejdsskadestyrelsen samt oplyse skadelidte om Danmarks Lærerforenings tilbud:
- Tillidsrepræsentanten: Bistår ved sygesamtaler med videre.
- Kredsen: Bistår ved sygesamtaler og/eller andre forhandlinger med arbejdsgiver, formidler kontakt til sekretariatets rådgivning om arbejdsskadesager, rådgiver om anmeldelse af arbejdsskaden til arbejdsgivers forsikringsselskab eller Arbejdsskadestyrelsen
- Sekretariatet: Bistår i arbejdsskadesagen for så vidt angår Arbejdsskadestyrelsen, skadevolder og Erstatningsnævnet

Yderligere skal arbejdsmiljørepræsentanten som deltager i arbejdsmiljøorganisationen medvirke i en diskussion om arbejdsskadens opståen, og mulighederne for at forebygge lignende skader.

2.1.4. Tillidsrepræsentant

Tillidsrepræsentanten rådgiver og bistår medlemmerne blandt andet i forbindelse med spørgsmål om sygefravær. Det er i den sammenhæng ofte relevant for tillidsrepræsentanten at vide, at sygefraværet (som måske fører til en opsigelse) er forårsaget af en arbejdsskade, da skoleledelsen ofte er mere forstående i den situation.

Arbejdsmiljørepræsentant og kreds bør derfor være opmærksom på, at skadelidtes tillidsrepræsentant skal orienteres om årsagen, hvis arbejdsskaden medfører sygefravær.

2.1.5. Kreds

Kredsen rådgiver skadelidte om:

1. Den 1-årige frist for anmeldelse af arbejdsskader

I forbindelse med 1-årsfristen indgår kredsen i samarbejde med skolens ledelse, således at arbejdsgiver foretager anmeldelse inden fristen overskrides.

Når et medlem har været udsat for en arbejdsulykke, og skaden ifølge loven skal anmeldes til forsikringsselskab eller Arbejdsskadestyrelsen, skal skolelederen derfor sørge for, at der sker anmeldelse. Er dette ikke sket, og ønskes arbejdsskaden anmeldt, bør man rette henvendelse til skolelederen for, at der kan ske anmeldelse. Kredsen opfordres til at fokusere på, at skolelederen er en nøgleperson i denne sammenhæng. Jo højere bevidsthed skolelederen har om sine pligter i forbindelse med arbejdsskader, jo bedre vil medlemmerne være stillet.

Skulle en skole/kommune nægte at anmelde en arbejdsskade, foretager kredsen anmeldelse til de relevante myndigheder.

Såfremt kredsen i den sammenhæng har tvivlsspørgsmål, kontaktes sekretariatet.

2. Erstatning for behandlingsudgifter

Såfremt der i en arbejdsskadesag udelukkende er spørgsmål om behandlingsudgifter såsom for eksempel fysioterapi, psykolog og/eller medicin, og der altså ikke er udsigt til varigt mén eller tab af erhvervsevne, rådgiver kredsens om muligheden for at få erstattet udgifterne fra arbejdsgivers arbejdsskadeforsikring.

3. Midlertidig pension fra Lærernes Pension ved sygemelding over 3 måneder

Skadelidte gøres opmærksom på muligheden for at opnå midlertidig pension, når der har været længerevarende sygemelding. Rådgivning om de konkrete muligheder ydes af LP.

4. Tjenestemandspension (svagelighedspension, tilskadekomstpension)

Er skadelidte tjenestemand, og fører arbejdsskaden til et længerevarende sygefravær og opsigelse, rådgiver kredsens om svagelighedspension og tilskadekomstpension.

5. Sociale sager (for eksempel sygedagpenge, personlig assistance, fleksjob, førtidspension, kontanthjælp)

Fører arbejdsskaden til et så stort tab af erhvervsevne, at der indledes sag i socialforvaltningen, bistår kredsens skadelidte i samarbejde med tillidsrepræsentanten.

6. Anmeldelse til skadelidtes egne forsikringer

Såfremt skadelidte har egne forsikringer, som også dækker arbejdsskader, kan vedkommende yderligere opnå erstatning eller godtgørelse herfra. Det er derfor vigtigt, at kredsens opfordrer skadelidte til at undersøge sine private forsikringer. Kredsens har ingen forpligtelse til at rådgive om de private forsikringer i øvrigt.

7. Vurdering af eventuel sag efter Erstatningsansvarsloven

Hvis arbejdsskaden er forårsaget ved handlinger, som muligvis kunne medføre et erstatningsansvar efter Erstatningsansvarsloven, sendes sagen til sekretariatet med henblik på rådgivning af skadelidte.

2.1.6. Sekretariat

Secretariatet bistår med rådgivning af kreds, tillidsrepræsentant, arbejdsmiljørepræsentant og skoleleder om blandt andet:

- anmeldelse af arbejdsskadesager
- dækning af arbejdsskader efter Arbejdsskadesikringsloven og Erstatningsansvarsloven
- rådgivning om håndtering af voldssager

Secretariatet bistår endvidere skadelidte med rådgivning om arbejdsskadesagers konsekvenser samt sagernes gang:

- i Arbejdsskadestyrelsen
- i Ankestyrelsen
- ved Erstatningsnævnet
- overfor skadevolder eller dennes forsikringsselskab.

2.1.7. Arbejdsskadestyrelsen / forsikringsselskabet

Når Arbejdsskadestyrelsen eller forsikringsselskabet modtager en anmeldelse af en arbejdsskade, sender de senest 3 uger efter brev herom til skadelidte, som på den måde får sikkerhed for, at der er sket anmeldelse. Dette brev er vigtigt, da det er skadelidtes bevis for, at der er sket anmeldelse og at anmeldelsen er rettidig. Herudover indeholder brevet Arbejdsskadestyrelsens eller

forsikringsselskabets journalnummer, som der skal refereres til ved henvendelser vedrørende arbejdsskadesagen.

Såfremt en sag er anmeldt til forsikringsselskabet, og der eventuelt er krav på erstatning eller godtgørelse, sendes sagen til Arbejdsskadestyrelsen, som herefter behandler sagen. Arbejdsskadestyrelsen vil normalt altid forholde sig til spørgsmålet om anerkendelse, mén godtgørelse og erstatning for erhvervsevnetab.

2.1.7.1. Selvforsikrende kommuner

Nogle kommuner er selvforsikrende, hvilket betyder at de har valgt at betale Arbejdsskadesikringslovens erstatninger og godtgørelser af kommunens kasse i stedet for at tegne en forsikring. Det er derfor kommunen, der fungerer som forsikringsselskab, og dermed træffer afgørelse om behandlingsudgifter og oversendelse til Arbejdsskadestyrelsen.

For selvforsikrende kommuner gælder det, at en arbejdsskade er anmeldt, når skadelidtes nærmeste leder har kendskab til, at der har været en arbejdsskade.

NB – Uanset ovenstående anbefaler sekretariatet, at der sendes en anmeldelse til den enhed i kommunen, som behandler arbejdsskader. Der vil typisk være tale om et juridisk kontor eller et erstatningskontor.

2.2. Oversendelse til sekretariatet

Det fremgår af Hovedstyrelsens beslutning, at

- enkle sager ikke behøves at blive sendt til sekretariatet
- sagerne skal sendes til sekretariatet fra kredsene og
- at medlemmerne ikke må stilles ringere under den nye arbejdsskadeordning end under den gamle ordning.

Sager, som ikke behøver blive sendt til sekretariatet, er sager, hvor:

1. arbejdsskaden er anmeldt til forsikringsselskabet (og skadelidte har modtaget bekræftelse fra forsikringsselskabet) og
2. skadelidte ikke har varige gener efter arbejdsskaden og
3. eventuelle behandlingsudgifter er blevet erstattet af forsikringsselskabet og
4. der ikke er spørgsmål om erstatning efter Erstatningsansvarsloven

Er alle ovenstående 4 betingelser opfyldt, skal sagen ikke sendes til sekretariatet.

Ønsker medlemmet alligevel, at sagen sendes til sekretariatet, kan kredsene ikke afslå dette.

Tilsvarende har et medlem stadig ret til at sende sin arbejdsskadesag direkte til sekretariatet udenom kredsene.

Såfremt en sag er sendt til Arbejdsskadestyrelsen, anbefales det, at sagen sendes til sekretariatet.

2.2.1. Hvad der skal være afklaret

Før kredsene sender en arbejdsskadesag til sekretariatet skal der være klarhed over følgende:

- Sagen skal som udgangspunkt være meldt til forsikringsselskabet/Arbejdsskadestyrelsen. Er dette ikke sket, skal det specificeres i fremsendelsen, så sekretariatets opmærksomhed henledes på det.

- Medlemmet skal som udgangspunkt have modtaget rådgivning som anført under punkterne 1-4 i vejledningens afsnit 2.1.5 Kreds. Er dette ikke sket, skal det specificeres i fremsendelsen, så sekretariatets opmærksomhed henledes på det.
- Har Arbejdsskadestyrelsen truffet afgørelse i sagen, inden den er sendt til sekretariatet, skal det specificeres i fremsendelsen, så sekretariatets opmærksomhed henledes på det

2.2.2. Hvad der skal vedlægges

- Kopi af anmeldelsen til forsikringsselskabet/Arbejdsskadestyrelsen
- Indberetningsskema med oplysning om skadelidtes adresse, telefonnummer osv.
- Fuldmagter fra medlemmet. Dels fuldmagt mellem sekretariatet og Arbejdsskadestyrelsen, dels fuldmagt mellem sekretariatet og kredsens.
- Kopi af eventuelle papirer fra forsikringsselskabet/Arbejdsskadestyrelsen.
- Oplysning om hvorvidt der verserer en social eller anden sag, og om kredsens er involveret i sagen.
- Navn og e-mail adresse på den sagsbehandler i kredsens, der håndterer en eventuel social sag eller lignende.

2.3. Orientering mellem kreds og sekretariat

Når der i arbejdsskadesagen foreligger fuldmagt, som giver tilladelse dertil, kommunikerer kreds og sekretariat løbende efter behov.

2.3.1. Sekretariat til kreds

Ved oprettelsen af arbejdsskadesagen i sekretariatet orienteres kredsens om, hvilken medarbejder, der er sagsbehandler.

Ved arbejdsskadesagens afslutning orienteres kredsens om sagens udfald.

Orienteringen sker i form af e-mail eller brev.

2.3.2. Kreds til sekretariat

Hvis kredsens er involveret i en sag vedrørende skadelidtes arbejdsevne, orienterer kredsens løbende sekretariatet om afgørelser i sagen, samt om, hvilket fokus sagen har eller får undervejs (personlig assistance, revalidering, fleksjob, førtidspension, efterløn eller lignende)

Hvis en arbejdsskadesag fører til, at kredsens indleder drøftelser med skole eller kommune om arbejdsmiljøet på skadelidtes arbejdsplads, orienteres sekretariatet om sagens udfald.

Orienteringen sker i form af e-mail eller brev.

2.3.2.1. Statistik

Sekretariatet beder en gang årligt ved arbejdsårets afslutning kredsene om at oplyse, hvor mange arbejdsskader kredsens har været involveret i.

Det skal være sager, som kredsene selv har været involveret i, og har ydet rådgivning til skadelidte.

Opgørelsen bedes opdelt i henholdsvis arbejdsulykker og erhvervssygdomssager, som fx. nedenfor:

”Kredsens har i indeværende år modtaget 15 sager om arbejdsulykker og 19 sager om erhvervssygdomme.”

3. Love og regler

Herunder følger en kort gennemgang af de erstatningsretlige regler, som hyppigst finder anvendelse i arbejdsskadesager.

3.1. **Arbejdsskadesikringsloven**

Arbejdsskadesikringsloven fastslår blandt andet:

- At en arbejdsgiver har pligt til at forsikre sine ansatte mod følgerne af arbejdsskader
- Hvornår forsikringen dækker de ansattes skader
- Hvilken erstatning og godtgørelse forsikringen skal udbetale

Såfremt skadelidte har et tab af en art, som ikke er nævnt i Arbejdsskadesikringsloven, vil tabet ikke kunne blive dækket af arbejdsskadeforsikringen.

Arbejdsskader inddeles i 2 grupper: Ulykker og Erhvervssygdomme

En ulykke er en personskade forårsaget af en hændelse eller en påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage.

Erhvervssygdomme er sygdomme, som er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde er udsat for i højere grad end personer uden samme arbejde.

3.1.1. **Anmeldelse af arbejdsskader**

Arbejdsskadesikringsloven fastslår, at arbejdsskader skal anmeldes til enten arbejdsgiver forsikring eller til Arbejdsskadestyrelsen.

Ved arbejdsulykke:

Arbejdsskaden skal anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen eller arbejdsgivers forsikringsselskab indenfor et år fra skaden er sket.

Arbejdsgiver har pligt til at anmelde en arbejdsulykke til forsikringsselskabet / Arbejdsskadestyrelsen

- hvis arbejdsulykken har medført sygefravær på 5 uger eller derover, eller
- hvis arbejdsgiver må formode, at arbejdsulykken vil medføre ret til erstatning eller godtgørelse efter Arbejdsskadesikringsloven.

Ved erhvervssygdom:

Arbejdsskaden skal anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen indenfor et år fra det tidspunkt, hvor det er konstateret, at sygdommen er forårsaget af arbejdet.

Anmeldelse sker online via systemet EASY, som er tilgængeligt blandt andet på Arbejdsskadestyrelsens hjemmeside. Andre end arbejdsgiver og læge kan foretage anmeldelse ved hjælp af trykte formularer, som kan bestilles på Arbejdsskadestyrelsens hjemmeside.

3.1.1.1. **1-års fristen for anmeldelse**

Det fremgår af Arbejdsskadesikringsloven, at en arbejdsskade skal anmeldes indenfor 1 år.

Fristen skal tages meget alvorligt, da overskridelse betyder, at skadelidte har fortabt alle muligheder for at få erstatning eller godtgørelse fra arbejdsskadeforsikringen. Der findes mulighed for at dispensere fra 1-års fristen, men betingelserne er særdeles svære at opfylde.

Sekretariatet vil kunne give en konkret vurdering af muligheden for dispensation.

3.1.2. Arbejdsulykker

En arbejdsulykke er en fysisk eller psykisk skade som opstår efter en hændelse, eller en påvirkning, der er sket pludselig, eller inden for fem dage (efter en kortvarig påvirkning på op til fem dage). En hændelse kan derfor for eksempel være et fald på en trappe, en voldsepisode, trusler eller lignende. Da hændelsen kan udstrækkes til 5 dage, kan en hændelse også for eksempel være et psykisk belastende ophold med elever på en koloni, eller en fysisk belastning som for eksempel at pakke adskillige tusinde ringbind i kasser i løbet af op til 5 dage.

Det er tilstrækkeligt til at anerkende en ulykke, at den har medført forbigående gener som smerter eller lignende.

Ved ulykker er det skadelidtes arbejdsgiver, der har pligt til at anmelde arbejdsskaden. Man skal være opmærksom på, at arbejdsgivers pligt ikke betyder, at andre ikke kan foretage anmeldelse.

3.1.3. Erhvervssygdomme

En erhvervssygdom er en sygdom der skyldes arbejdet, eller arbejdsforholdene. Sygdommen kan komme efter påvirkninger gennem kortere eller længere tid, men påvirkningen skal have varet mere end 5 dage.

Arbejdsskadestyrelsen er bundet af erhvervssygdomsfortegnelsen, som er en liste over alle anerkendte erhvervssygdomme, og de påvirkninger, som kan medføre disse sygdomme. Er en erhvervssygdom ikke på erhvervssygdomsfortegnelsen, kan Arbejdsskadestyrelsen ifølge Arbejdsskadesikringsloven ikke anerkende arbejdsskaden medmindre sagen forelægges for Erhvervssygdomsudvalget, som indstiller overfor Arbejdsskadestyrelsen, at sagen skal anerkendes.

For så vidt angår den forelæggelse, som Arbejdsskadestyrelsen omtaler i afgørelsen, sker dette kun, når

- erhvervssygdomsudvalget enten ikke har set sådanne sager før, eller
- når den konkrete sag har omstændigheder, der betyder, erhvervssygdomsudvalget muligvis vil fravige sin praksis, eller
- når det er Arbejdsskadestyrelsens vurdering, at erhvervssygdomsudvalget muligvis vil ændre sin praksis

Ved erhvervssygdomme påhviler pligten til at foretage anmeldelse af arbejdsskaden den læge, som først konstaterer, at skadelidtes sygdom skyldes en erhvervsmæssig påvirkning. Som ved ulykkerne kan andre end læger også foretage anmeldelse.

3.1.4. Behandlingsudgifter

Der er mulighed for at få dækket udgifter til medicin, behandling og hjælpemidler. I hvilket omfang, der kan dækkes udgifter hertil, afhænger af den konkrete sag.

Arbejdsskadestyrelsen skelner i den forbindelse imellem helbredende behandlinger og smertelindrende behandlinger. Der dækkes kun helbredende behandlinger. Er en behandling kun lindrende uden at medføre varig bedring af skadens omfang, kan udgiften altså ikke erstattes.

Ligeledes er tidspunktet for behandlingen en afgørende faktor, idet behandlingerne skal være udført i relation til skaden. Typisk vil man kunne få erstattet behandling, som er udført indtil mellem et halvt og et helt år efter arbejdsskaden.

Sekretariatet vil kunne give en konkret vurdering af hvilken dækning af udgifter til behandling, man kan forvente.

For så vidt angår hjælpemidler omfatter loven kun udgifter til individuelt tilrettede hjælpemidler såsom tandproteser, briller og specialsyede ortopædiske sko. Hjælpemidler, som ikke er specifikt tilrettet skadelidte, såsom bløde gummisko eller indlæg i almindelige sko, er altså ikke erstatningsberettigende.

Udgifterne skal i første omgang søges dækket hos arbejdsgivers forsikringsselskab. Såfremt de afslår at dække, kan man anmode Arbejdsskadestyrelsen om at træffe afgørelse.

3.1.4.1. "Brillesager"

Sager om behandlingsudgifter har en særlig underkategori, som i daglig tale kaldes brillesager.

Arbejdsskadesikringslovens bestemmelse om behandlingsudgifter indeholder en bestemmelse om, at:

- såfremt en arbejdstager ejer et hjælpemiddel,
 - og dette ville være erstatningsberettigende som behandlingsudgift og
 - hjælpemidlet ødelægges eller går til på grund af arbejdet eller den måde, arbejdet udføres på,
- kan dette i sig selv udløse erstatning for hjælpemidlet, *uden at der har været en arbejdsskade.*

Eksempler kunne være:

- Tandprotese
- Briller
- Specialsyede, ortopædiske sko
- Benprotese
- Høreapparat

Hvis en gymnastiklærer får ødelagt sine briller ved at tabe dem under boldspil, er der tale om et ødelagt hjælpemiddel, som i sig selv ville kunne medføre erstatning efter Arbejdsskadesikringsloven, og brillerne kan derfor erstattes efter denne særlige hjemmel i Arbejdsskadesikringsloven.

Udgifter til genanskaffelse af hjælpemidler af denne art skal altså anmeldes til arbejdsgivers arbejdsskadeforsikring som en behandlingsudgift.

3.1.5. Godtgørelse for transportudgifter

De behandlingsudgifter, som dækkes, giver også ret til i et vist omfang at få dækket det transportomkostninger, der har været i forbindelse med behandlingerne. For så vidt angår udgifter til taxakørsel skal man være opmærksom på, at der kun gives erstatning herfor, hvis man kan godtgøre, at man grundet skadens art og/eller omfang ikke er i stand til at bruge egen bil eller offentlig transport.

Ligeledes kan der dækkes udgifter til transport i forbindelse med undersøgelser, som Arbejdsskadestyrelsen har anmodet om.

Sekretariatet vil kunne give en konkret vurdering af i hvilket omfang, man kan forvente at få sine udgifter til transport dækket.

Udgifterne skal i første omgang søges dækket hos arbejdsgivers forsikringsselskab. Såfremt dette afslår at dække, kan man anmode Arbejdsskadestyrelsen om at træffe afgørelse herom.

3.1.6. Godtgørelse for varigt mén (§ 18)

Godtgørelse for varigt mén udbetales på grundlag af de gener, som arbejdsskaden har medført. For at få udbetalt erstatning kræves det, at skaden er anerkendt og af varig karakter. At skaden er varig betyder, at følgerne af skaden ikke går væk igen. Arbejdsskadestyrelsen betragter følger af skaden for at være varige 6-12 måneder fra skadens opståen. Såfremt skadelidte opereres, vil det som regel medføre, at de 6-12 måneder regnes fra operationsdatoen.

3.1.6.1. Fastsættelse af méngrad

Arbejdsskadestyrelsen vil som hovedregel bede praktiserende læge eller en speciallæge om at udfærdige en erklæring om skadens følger. Méngraden fastsættes primært på grundlag heraf samt anmeldelsen. Fastsættelsen af méngraden sker ud fra en méntabel, som er udarbejdet i Arbejdsskadestyrelsen. Méngraden findes ved at følgerne af skaden indplaceres i denne méntabel.

Der udbetales kun godtgørelse for méngrad på 5 % eller mere. Er méngraden lavere end 5, udbetales der altså ikke godtgørelse. 100 % mén er i taksten for 2008 fastsat til kr. 699.000,- Beløbet reduceres når skadelidte er fyldt 40, og reduktionen stiger med alderen.

3.1.6.1.1. Midlertidig ménafgørelse

I de tilfælde hvor der er relativ lang tid til, at det kan vurderes om følgerne af skaden kan siges at være varige, vil Arbejdsskadestyrelsen typisk træffe en midlertidig afgørelse. En midlertidig afgørelse betyder, at der træffes afgørelse med samme, og der fastsættes en dato for, hvornår man forventer, at der er grundlag for at træffe endelig afgørelse.

3.1.7. Erstatning for tab af erhvervsevne (§ 17)

Erstatning for tab af erhvervsevne er baseret på en vurdering af den fremtidige evne til at tjene penge ved arbejde.

Tab af erhvervsevne betyder, at skaden livsvarigt eller over en årrække har forringet skadelidtes muligheder for at tjene penge ved arbejde.

Arbejdsskadesikringsloven giver ret til erstatning for tab af erhvervsevne, hvis skadelidte efter skaden har et tab af erhvervsevne på mindst 15 %. I helt særlige tilfælde hvor procentsatsen ligger meget tæt på 15 % (dvs. over 13 %) kan der eventuelt udbetales erhvervsevnetab.

Erhvervsevnetabet beregnes ud fra lønindtægten før og efter skaden indtraf. Erhvervsevnetabet opgøres i procent, og beregnes ved at trække indtægt efter skaden fra indtægten før skaden og herefter dividere med indtægten før skaden.

Hvis man havde udsigt til lønstigning umiddelbart efter skaden indtraf, kan denne stigning regnes med i lønnen før skaden.

Tilkendelse af fleksjob eller førtidspension på grund af arbejdsskaden vil i udgangspunktet medføre en betragtelig erstatning for tab af erhvervsevne, mens overgang til efterløn vil medføre at erstatningen for tabt erhvervsevne sættes relativt lavt. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at overgang til efterløn ofte har store negative konsekvenser for udmålingen af erhvervsevnetabet.

3.1.7.1. Midlertidig afgørelse om tab af erhvervsevne

Såfremt man er overgået til sygedagpenge, kontanthjælp eller revalidering kan Arbejdsskadestyrelsen træffe midlertidig afgørelse om tab af erhvervsevne. Der fastsættes en relativ lav procentsats for tab af erhvervsevne, og der fastsættes en dato for, hvornår der forventes at kunne træffes endelig afgørelse. Erstatningen udbetales som en løbende ydelse og er skattepligtig. Modtager man revalideringsydelse, vil der ske en væsentlig modregning i erstatningen.

3.1.8. Særlige erstatninger ved dødsfald (§ 19-23)

Såfremt arbejdsskaden medfører dødsfald, kan der udbetales særlige erstatninger til de efterladte. De mulige ydelser er et overgangsbeløb (§19), erstatning for tab af forsørger (§20), forsørgertabserstatning til børn samt andre (§21 og 22) og godtgørelse til efterladte (§23). Såfremt der er tale om dødsfald eller terminal sygdom, anbefales det at kontakte sekretariatet for nærmere rådgivning.

3.2. Erstatningsansvarsloven

Erstatningsansvarsloven fastslår hvilken erstatning og godtgørelse, man kan blive pålagt at betale, når man har forvoldt skade på andre personer. Loven gælder på alle personskader, uanset om det er arbejdsskader eller fritidsskader.

Loven hjemler de samme erstatninger og godtgørelser som Arbejdsskadesikringsloven. Herudover giver Erstatningsansvarsloven mulighed for at erstatte visse tab, som ikke er omfattet af Arbejdsskadesikringsloven. Der eksisterer derfor den regel, at hvis en arbejdsskade er omfattet af både Arbejdsskadesikringsloven og Erstatningsansvarsloven, kan man efter omstændighederne få erstatning fra både arbejdsskadesforsikringen og skadevolder.

Skadelidte kan på den måde få de ydelser efter Arbejdsskadesikringsloven, som vedkommende er berettiget til, og samtidig få erstatning for de tab, som er omfattet af Erstatningsansvarsloven men ikke af Arbejdsskadesikringsloven.

3.2.1. Er der en skadevolder?

Hvis skaden er forvoldt af en anden person, og hvis man i den sammenhæng kan påvise, at skadevolder vidste eller burde have vidst, at handlingen ville kunne føre til personskade, vil skadevolder oftest have et erstatningsansvar efter Erstatningsansvarsloven.

Typiske skadevoldere i Danmarks Lærerforenings arbejdsskadesager er arbejdsgiver, elever eller deres forældre samt trafikanter.

Eksempler på erstatningspådragende adfærd fra elever kunne være

- At springe op på ryggen af et medlem
- At gribe fat i et medlem og trække til, mens eleven løber forbi medlemmet

Arbejdsgivere har et skærpet erstatningsansvar, hvilket betyder, at for arbejdsgivers vedkommende skal der mindre til for, at en handling medfører, at der er erstatningsansvar.

Eksempler på erstatningspådragende adfærd fra en arbejdsgiver kunne for eksempel være:

- Glatte gulve grundet gulvvask
- Manglende belysning på mørke gangarealer
- Hullet gulvbelægning på trapper
- Manglende glatførebekæmpelse

Bilister har objektivt ansvar, hvilket vil sige, at hvis en skade forvoldes af en bilist, er bilisten erstatningsansvarlig, uanset om vedkommende kunne have vidst, at handlingen kunne forårsage skade. Bilister har derfor pligt til at have en ansvarsforsikring, som dækker bilens fører.

Hvis der er uenighed om, hvorvidt en skadevolder er erstatningspligtig eller ej, vil det ofte blive nødvendigt at føre retssag om problemet.

3.2.2. Forsikringsdækning

Hvis skadevolder har en ansvarsforsikring, vil den dække skader, som er forvoldt ved uagtsomhed, og et erstatningskrav efter Erstatningsansvarsloven skal derfor sendes til skadevolders forsikringsselskab. Det sker i praksis ved, at sekretariatet skriver til gerningsmanden eller dennes værge, og anmoder om, at erstatningskravet videresendes til forsikringsselskabet.

Er skaden forvoldt med vilje, vil en ansvarsforsikring normalt ikke dække, og skadevolder vil derfor skulle dække erstatningskravet af egen lomme.

3.2.3. Dækning fra skadevolder

Har skadevolder ingen forsikring, eller nægter et forsikringsselskab at dække en skade med henvisning til forsikringsbetingelserne, kan man bede skadevolder om at dække skaden af egen lomme. Har skadevolder ingen penge, kan kravet derfor være umuligt at få dækket.

3.2.4. Vold

Et forsikringsselskab vil normalt kunne afslå at dække en arbejdsskade, når der er begået vold, idet man kan gå ud fra, at der er tale om en skade, som er forvoldt med vilje. Ikke desto mindre ses det ofte, at skadevolders forsikringsselskab dækker skaden, når skadevolder er umyndig.

3.2.4.1. Erstatningsnævnet og Offererstatningsloven

Offererstatningsloven fastslår, når en personskade er opstået ved en overtrædelse af Straffeloven, kan en eventuel erstatning udbetales af Erstatningsnævnet. Dette betyder, at staten efterfølgende vil forsøge at inddrive pengene fra gerningsmanden.

En sag ved Erstatningsnævnet forudsætter, at arbejdsskaden er politianmeldt uden unødigt ophold, og som regel vil politiet derfor efterforske sagen, inden den sendes til Erstatningsnævnet.

Erstatningerne opgøres efter Erstatningsansvarsloven.

3.2.5. Dækning efter Erstatningsansvarsloven

De mest almindelige poster i en erstatningsopgørelse efter Erstatningsansvarsloven opremses kort nedenfor.

3.2.5.1. Ødelagte effekter

Der er efter Erstatningsansvarsloven adgang til at få erstattet personlige effekter, såsom ur, tøj, smykker osv. Dette er ikke muligt efter Arbejdsskadesikringsloven.

3.2.5.2. Behandlingsudgifter

Der kan dækkes for behandlingsudgifter, herunder medicin, tandbehandling, psykologbehandling, fysioterapi, kiropraktorbehandling eller rimelige udgifter til transport til og fra behandlingsstedet.

Erstatningen for behandlingsudgifter beregnes efter Erstatningsansvarsloven som et kapitalbeløb svarende til 10 års udgifter. Erstatningsansvarslovens erstatning for behandlingsudgifter vil derfor oftest overstige Arbejdsskadesikringslovens erstatning for behandlingsudgifter.

3.2.5.3. Godtgørelse for svie og smerte

Godtgørelse for svie og smerte består i et beløb pr. dag, skadelidte er sygemeldt. I 2008 er taksten kr. 160,- Loven indeholder et maksimum, som opreguleres hvert år, og som svarer til ca. 1½ års godtgørelse. For 2008 er maksimum på kr. 61.000,-

3.2.5.4. Tabt arbejdsfortjeneste

Der kan betales erstatning, hvis skadelidte i en periode har mistet indtægt som følge af tilskadekomsten. Såfremt indtægtstabt bliver livsvarigt, skal det erstattes som en erstatning for tab af erhvervsevne.

Erstatningen beregnes som differencen mellem

- det, skadelidte kunne have tjent, såfremt vedkommende ikke var kommet til skade og
- det, skadelidte reelt har fået udbetalt

Der kan kun beregnes tabt arbejdsfortjeneste indtil det tidspunkt, hvor skadelidte

- genoptager arbejdet eller
- bliver berettiget til erstatning for erhvervsevnetab